

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»**

МАТЕРІАЛИ

**VI Всеукраїнської
науково-практичної конференції
«СУСПІЛЬСТВО І ОСОБИСТІСТЬ У СУЧАСНОМУ
КОМУНІКАЦІЙНОМУ ДИСКУРСІ»
(15 жовтня 2025 р.)**

**Запоріжжя
2025**

VI ВСЕУКРАЇНЬСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі»

УДК 316.77
С 90

*Рекомендовано до видання Вченою радою
Національного університету «Запорізька політехніка»
(протокол №5 від 02.12.2025 р.)*

Рецензенти:

Зикун Н.І., д. н. із соц. комунікацій, професор, декан
факультету соціально-гуманітарних технологій та менеджменту Державного
податкового університету.
Катаєв С. Л., д. соціол. н., професор, зав. кафедри соціології та соціальної роботи
Класичного приватного університету.
Корнієнко В. В., д. псих. н., доцент, зав. кафедри психології і педагогіки Дніпропетровського
державного університету внутрішніх справ.

Редакційна колегія:

Погребна В.Л., д-р філол. наук, професор;
Островська Н.В., канд. н. із соц. ком., доцент;
Серга Т.О., канд. соціол. н., доцент;
Щербина С.С., канд. соціол. н., доцент;
Коваль В.О., канд. пед. н., доцент;
Бородулькіна Т.О., канд. псих. н., доцент.

С90 Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі» (м.
Запоріжжя, 15 жовтня 2025 р.) / редкол.: В.Л. Погребна, Н.В. Островська,
Т.О. Серга, С.С. Щербина, В.О. Коваль та ін.
[Електронний ресурс] Електрон. дані. Запоріжжя : НУ «Запорізька
політехніка», 2025. 1 електрон. опт. диск (DVD-ROM); 12 см. Назва з тит.
екрана. 594 с.

ISBN 978-617-529-524-3

У збірнику розміщено матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної
конференції «Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі», яка
відбулася 15 жовтня 2025 року. Коло обговорених проблем: стратегічні напрямки розвитку
теорії та практики соціальної роботи, питання соціальної політики в світі та Україні,
теоретико-методологічні і прикладні проблеми сучасної журналістики, проблеми та
перспективи психологічної науки в Україні. Для науковців, викладачів закладів вищої
освіти, а також аспірантів і студентів соціально-гуманітарних факультетів.

УДК 316.77

ISBN 978-617-529-524-3

© НУ «Запорізька політехніка», 2025

<i>Ткаченко О.А., Савелюк Н.М.</i> ПІДТРИМКА ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПОРАНЕНИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПРИ ПОВЕРНЕННІ ДО ЦИВІЛЬНОГО ЖИТТЯ	474
<i>Толубенко І.І., Пилипенко К.В.</i> МЕЖІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ СИСТЕМИ ОСВІТИ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ	476
<i>Трофимчук Ю.Д.</i> ПСИХОЛОГІЧНІ ПРЕДИКТОРИ ВИНИКНЕННЯ АУТОАГРЕСІЇ У ДІТЕЙ ПІДЛІТКОВОГО ВІКУ	481
<i>Чепіжко Т.В.</i> СТРЕСОСТІЙКІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ ЖІНОК ПІД ЧАС ВІЙНИ: ДО ПОСТАНОВКИ ПРОБЛЕМИ.....	484
<i>Юр'єва О.Г.</i> ВНУТРІШНІ ТА ЗОВНІШНІ ЧИННИКИ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ ОСОБИСТОСТІ (ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ).....	488

СЕКЦІЯ 2. ПСИХОЛОГІНА ДОПОМОГА ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ

<i>Гнєсушева К.Ю.</i> ВПЛИВ АРТТЕРАПЕВТИЧНИХ ЗАНЯТЬ НА КОПІНГ-СТРАТЕГІЇ ЖІНОК ПІД ЧАС ВІЙНИ (ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ)	491
<i>Дудко Г.В.</i> ОСОБЛИВОСТІ ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ БАНКІВСЬКИХ СПІВРОБІТНИКІВ ПІД ЧАС ВІЙНИ.....	493
<i>Єфіменко О.О.</i> МЕТОДИ ПСИХОЛОГІЧНОЇ СТАБІЛІЗАЦІЇ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ З КОНТУЗІЄЮ ПІСЛЯ БОЙОВОЇ ТРАВМИ.....	496
<i>Жигир І.А., Мамчур І.В.</i> СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНА АДАПТАЦІЯ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ДО УМОВ ПРОХОДЖЕННЯ СЛУЖБИ ..	499
<i>Зданевич С.С., Якуніна А.О.</i> ПСИХОЛОГІЧНА ДОПОМОГА ОСОБИСТОСТІ В УМОВАХ ВІЙНИ	503

4. Mahfoud D., Fawaz M., Obeid, S., & Hallit, S. The co-moderating effect of social support and religiosity in the association between psychological distress and coping strategies in a sample of lebanese adults. *BMC psychology*. 2023. №11(1).

ТКАЧЕНКО О.А.

*магістрантка спеціальності «Психологія»
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

САВЕЛЮК Н.М.

*доктор психологічних наук,
професор кафедри «Психологія»
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

ПІДТРИМКА ПСИХОЛОГІЧНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ПОРАНЕНИХ ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦІВ ПРИ ПОВЕРНЕННІ ДО ЦИВІЛЬНОГО ЖИТТЯ

Проблема психологічного благополуччя поранених військовослужбовців після завершення етапу активної служби та їх повернення до цивільного життя набуває особливої актуальності в умовах триваючих воєнних дій на території України, оскільки повернення до мирного середовища для осіб, які зазнали бойового досвіду, фізичних травм і тривалого перебування в умовах інтенсивного стресу – супроводжується труднощами адаптації, емоційною дестабілізацією та необхідністю переосмислення сенсів та орієнтирів життя. У зв'язку з цим постає актуальна потреба у створенні цілісної системи психологічної підтримки, спрямованої на збереження й відновлення психологічного благополуччя ветеранів [1].

Психологічне благополуччя військовослужбовця виступає багатовимірним феноменом, який інтегрує когнітивні, емоційні та соціальні аспекти функціонування особистості, спрямовані на забезпечення життєвої стійкості, адаптаційної ефективності та здатності до саморегуляції в умовах як військової, так і цивільної реальності [3]. У сучасній психологічній науці військовослужбовець розглядається не лише як суб'єкт професійної діяльності, але як цілісна соціально-психологічна система, здатна до самоорганізації та реалізації внутрішнього потенціалу навіть у травматичних умовах, під час перебування у зоні бойових дій особа піддається надмірним психічним навантаженням, що формує специфічний

контекст функціонування психіки та визначає подальші труднощі адаптації до мирного життя.

Після повернення до цивільного середовища ветерани здебільшого стикаються з низкою адаптаційних проблем: втратою колишньої соціальної ролі, емоційною дезорієнтацією, відчуттям екзистенційної кризи, труднощами у відновленні міжособистісних зв'язків та зниженням рівня самоефективності, а наявність фізичних поранень та психічних розладів – ускладнює процес ресоціалізації та призводить до зниження рівня психологічного благополуччя. У даному контексті психологічна підтримка має бути спрямована не лише на подолання клінічних проявів травматичного досвіду, а й на відновлення цілісності особистісної структури, формування нових життєвих смислів і підвищення рівня адаптивної компетентності.

Важливою умовою підтримки благополуччя є розвиток конструктивних стратегій подолання стресу, оскільки досвід бойових дій часто формує схильність до емоційного уникання, пригнічення переживань або соціальної ізоляції, що може мати тимчасовий стабілізуючий ефект, але в довготривалій перспективі призводить до емоційного виснаження [2]. Натомість проблемно-орієнтовані копінг-стратегії – планування, активне прийняття рішень, пошук підтримки – сприяють відновленню суб'єктивного контролю над життям і зниженню рівня тривоги, що підтверджують наявні емпіричні дослідження: застосування активних копінгів у поєднанні з психотерапевтичним супроводом істотно підвищує рівень психологічного благополуччя ветеранів та зменшує інтенсивність симптомів ПТСР.

Психологічна допомога ветеранам має ґрунтуватися на принципах комплексності, персоналізації та поетапності, також доцільним є поєднання когнітивно-поведінкових, наративних, тілесно-орієнтованих та майндфулнес-підходів, спрямованих на підвищення усвідомленості, розвиток навичок емоційної регуляції та інтеграцію травматичного досвіду в особистісну ідентичність [1]. Разом з тим важливо зазначити, що основним завданням є не лише зменшення симптомів стресу, але й формування внутрішніх ресурсів для подальшої самореалізації, відновлення почуття гідності та цінності власного життя.

Отже, підтримка психологічного благополуччя поранених військовослужбовців є досить складним та комплексним процесом, що охоплює психологічну, соціальну й духовно-ціннісну сфери функціонування особистості. Ефективна реадaptaція можлива лише за умови цілісного підходу, а психологічне благополуччя ветерана, у такому розумінні, виступає не лише метою реабілітації, але й показником

відновленої цілісності та соціальної включеності, що має визначальне значення для поствоєнного відродження українського суспільства.

Список використаних джерел

1. Алещенко, В. Психологічне благополуччя військовослужбовця Збройних Сил України. *Психологічний журнал*. 2024. №(13). С. 73–79. <https://doi.org/10.31499/2617-2100.13.2024.315014>
2. Southwick, S. M., Bonanno, G. A., Masten, A. S., Panter-Brick, C., & Yehuda, R. Resilience definitions, theory, and challenges: interdisciplinary perspectives. *European journal of psychotraumatology*, 2014, №5, 10.3402/ejpt.v5.25338. <https://doi.org/10.3402/ejpt.v5.25338>
3. Ryff, C. D. Psychological well-being revisited: Advances in the science and practice of eudaimonia. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 2014, № 83(1), С. 10–28. <https://doi.org/10.1159/000353263>

ТОЛУБЕНКО І.І.

*магістрантка спеціальності «Психологія»
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

ПИЛИПЕНКО К.В.

*кандидат психологічних наук,
доцент кафедри «Психологія»
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна*

МЕЖІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ СПЕЦІАЛІСТІВ СИСТЕМИ ОСВІТИ У КРИЗОВИХ СИТУАЦІЯХ

В даний час психологічна допомога в кризових та надзвичайних ситуаціях стає все більш і більш затребуваною. З одного боку, це пов'язано зі зростанням кількості важких життєвих ситуацій, спровокованих соціальними та економічними аспектами життя, зі збільшенням числа техногенних катастроф, стихійних лих, терористичних актів, сект, випадків морального, фізичного та сексуального насильства у повсякденному житті [4, с 15].

З іншого боку, кризове переживання може виникати у екстремальній ситуації. Будь-яка значуща зміна життєвої ситуації чи внутрішньої позиції може переживатися як криза. У літературі широко описані вікові кризи, кризи у міжособистісних відносинах тощо. З цієї точки зору криза є здоровим станом людини, що розвивається, проте не применшує тяжкості самого переживання.

За визначенням Всесвітньої організації охорони здоров'я, під кризовою ситуацією розуміється загроза тілесної цілісності чи життя, зміни

VI ВСЕУКРАЇНЬСЬКА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ
«Суспільство і особистість у сучасному комунікаційному дискурсі»

Наукове електронне видання
Можна використовувати в локальному
та мережному режимах

**Матеріали VI Всеукраїнської науково-практичної
конференції
«Суспільство і особистість у сучасному
комунікаційному дискурсі»
15 жовтня 2025 р.**

Один електронний оптичний диск (DVD-ROM);
супровідна документація.
Тираж 100 прим. Зам №1077

Видавець і виготовлювач
Національний університет «Запорізька політехніка»
Україна, 69063, м. Запоріжжя, вул. Університетська, 64
Тел.: (061) 769–82–96, 220–12–14
Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6952 від 22.10.2019.